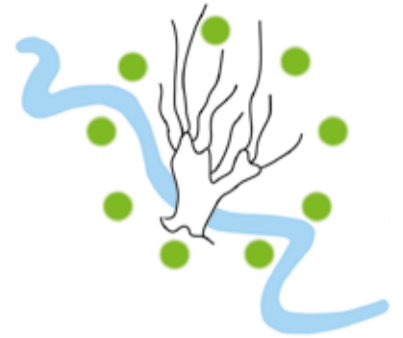

nieuws

KROMME RIJNSCHAP

FEBRUARI 2017

Samen kundig beheren

INTERVIEW MET HANNEKE HIETINK

Hanneke Hietink op haar landgoed

“De eerste 20 gecertificeerde particulier natuurbeheerders uit Utrecht hebben 12 december jl. samen een subsidieaanvraag ingediend. Supercool dat dat gelukt is”, zegt Hanneke Hietink stralend. Ze is voorzitter van het Natuurcollectief Utrecht en zelf beheerder van landgoed het Lange Broek aan de Gooijerdijk. Het is een kwalitatief goede aanvraag voor 238 ha natuur, 13 poelen en 500 knotbomen. Negen beheerders komen uit de Kromme Rijnstreek.

De 20 beheerders hebben dezelfde certificering als de grote natuur beherende organisaties. Hun professionaliteit is nu erkend en zichtbaar. Ze nemen eigen beslissingen op basis van beheeroverwegingen. Hanneke is daar trots op: “Ik geloof heel erg in particulier natuurbeheer. De diversiteit in beheerders geeft variëteit in beheer en daarmee in de natuur. Met de individuele certificering borgen we eigen beheer en onderling kennis delen voor de toekomst.”

Ons succes in Utrecht danken we aan de proactieve voorbereiding van alle betrokkenen. De provincie, de regionale Bosgroepen, st. Part-Ner en het Utrechtse natuurcollectief hadden bijtijds de neuzen dezelfde kant op. Zij organiseerden de eerste informatiebijeenkomst al in april.

Het Natuurcollectief is opgericht om beheerkostenvergoeding aan te kunnen vragen in de nieuwe Subsidie Natuur en Landschap (SNL) voor beheereenheden kleiner dan 75 ha. Voor alle aanvragers is certificering verplicht.

Veel beheerders zien op tegen de veranderingen in het subsidiestelsel. Ze maken zich zorgen over extra administratie, kosten en controle. Hanneke heeft zelf ook al 3 keer een verandering meegemaakt. Dit keer is ze optimistisch.

“Voor het eerst doen we de subsidieaanvraag bij onze provincie ipv bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO). Voorheen had de provincie geen zicht op wie gebruik maakte van de regeling. Ons collectief verzorgt voor de deelnemers de aanvraag en de afhandeling van de beheervergoeding. Dat kan heel persoonlijk omdat ik in ▶

HOE WERKT DE NIEUWE SNL VOOR PARTICULIER NATUURBEHEER?

- 1 Een lopend contract SNL kan je “uitdienen” bij de RVO. Je hoeft niets te doen.
- 2 Controleer wel jaarlijks jouw percelen en natuurdoeltypen op de kaart van het provinciale Natuurbeheerplan 2017 Utrecht
- 3 Kies in het voorjaar al voor de type certificering, als je een contract hebt tot eind 2017, of als je voor het eerst subsidie aanvraagt.
- 4 Je kiest voor individuele certificering met hulp van St. Part-Ner of voor collectieve certificering via de Bosgroepen. Uitvoering is verschillend, de kosten zijn gelijk. Meer informatie over SNL vind je op het online portaal natuur en landschap.
- 5 Meld je in het voorjaar bij Hanneke Hietink van het Natuurcollectief Utrecht: info@natuurcollectiefutrecht.nl of bij de Bosgroepen: unie@bosgroepen.nl. Als je aanvraag kleiner is dan 75 ha doen zij de aanvraag namens jou.
- 6 Anders kan je, na certificering, de aanvraag zelf doen bij de provincie.

Vervolg van pagina 1

Utrecht ongeveer 60 deelnemende particuliere natuurbeheerders verwacht. Eventuele problemen kunnen we nu sneller en met elkaar oplossen.”

De aanvraag zelf is voor de aanvrager niet moeilijk meer, dankzij onze hulp en de nieuwe digitale techniek. Blij veraste reacties van deelnemers bevestigen dat: “Oh wat heb je dat snel geregeld, zeg,” en: “Wat ziet er netjes uit”.

Waarom ben jij voorstander van individuele certificering?

Naast de erkenning voor de professionaliteit die er al is onder de beheerders, borgen we met elkaar dat onze kennis blijft groeien. Kennis delen met excursies is verplicht en leuk onderdeel van de certificering. De individueel

gecertificeerde beschrijft zijn eigen beheer kort in een praktisch werkplan per jaar. Met natuurdoeltype, jaarplan, logboek en verantwoording. De kwaliteitscontrole door St. Part-Ner richt zich op het werkproces en vindt openlijk plaats in praktijkgroepen. De collectieve certificering is vooral geschikt voor beheerders, die ontzorgd willen worden.

Beheerders kunnen je ook bellen voor hulp bij de certificeringsaanvraag. Hoe zit dat? Klopt, ik ben ook ingehuurd door Part-Ner om dat landelijk te doen. De Utrechtse beheerders kunnen met mijn hulp, zowel de certificering als de aanvraag regelen. De certificering hebben we zo eenvoudig mogelijk gemaakt met een praktische format. Zo nodig

help ik bij de aanvraag aan de keukentafel. De aanvrager heeft vaak veel meer kennis en professionaliteit dan hij zelf realiseert.

Je hebt de afgelopen jaren heel veel gedaan om collectief natuurbeheer praktisch mogelijk te maken. Hoe zie je jouw rol in de toekomst? Ik werk graag met enthousiaste medebeheerders. Het is fijn dat ik mensen blij kan maken met mijn ondersteuning. De hulp certificeringsaanvragen is tijdelijk. Over 3 jaar is dat voor iedereen geregeld. De excursies en praktijkgroepen blijf ik graag doen. Het gaat immers allemaal om het zelf uitvoeren van natuurbeheer. Samenwerken inspireert me. ■

Kruidenrijke graslanden, knotwilgen en hakhoutbosjes, in het agrarisch buitengebied valt nog veel van de natuur te genieten. Dit landschap wordt beheerd door boeren, landgoederen en particuliere eigenaren. Tot vorig jaar konden ze daarvoor een subsidie van de overheid ontvangen. Sinds 2016 zijn ze lid van een eigen coöperatie die namens de provincie Utrecht de contracten voor het beheer afsluit: het agrarisch natuurcollectief Utrecht Oost. Het werkgebied is het oostelijk deel van Utrecht: de Gelderse Vallei, het Binnenveld, het Noorderpark en de Kromme Rijnstreek en Heuvelrug.

In de Kromme Rijnstreek hadden in 2016 ongeveer 120 mensen een contract voor agrarisch natuurbeheer. Zij boekten mooie resultaten. Uit de beoordeling die een ecooloog uitvoerde bleek dat bijna alle kruidenrijke graslandpercelen ruim voldeden aan de gewenste natuurkwaliteit. In 2017 is er extra aandacht voor de waterkwaliteit. Op verzoek van Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden sluit het collectief contracten af om de randen van

grasland en akkers langs watergangen niet te bemesten. Dat is goed voor de waterkwaliteit.

Geïnteresseerd?

Mensen die interesse hebben om deel te nemen aan het agrarisch natuurbeheer kunnen contact opnemen met het collectief via een email naar info@collectiefutrechttoost.nl.

VEEL ANIMO IN KROMME RIJNSTREEK OM SAMEN TE WERKEN AAN GOEDE BIJENPRAKTIJEN

Binnenkort tekenen de lokale LTO's, gemeenten, Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden en de ANV Kromme Rijnstreek vanuit het agrarisch collectief Utrecht Oost en Sempergreen een Bee Deal. Dat een samenwerkingsovereenkomst voor verbetering van de leefomgeving van bijen en andere bestuivers. Bijen zijn als bestuivers van voedselgewassen immers cruciaal in onze voedselvoorziening. Na ondertekening volgt meer informatie over de activiteiten.

Wil je ook de bijen helpen?

Kijk op www.beedeals.nl voor goede praktijkideeën of neem contact met de landschap coördinator of één van de andere deelnemende partijen. De Bee Deals wordt ondersteund door CLM en Food4Bees. ■

TERUGBLIK HEGGENVLECHTKAMPIOENSCHAP

Afgelopen winter was er voor het eerst een heus “Krommerijn kampioenschap” heggenvlechten. Elf teams namen het tegen elkaar op aan de Langbroekseweg in Wijk Bij Duurstede.

Bezoekers konden van dichtbij zien hoe het ambacht van heggenvlechten in zijn werk gaat: Inhakken, plat leggen, zijkanten smaller maken, paaltjes slaan en bovenslieten vlechten. De heg gaat niet dood maar loopt weer uit. Zo wordt de heg ondoordringbaar voor vee en wild en is een beschutte plaats voor zangvogels.

Naast een mooi evenement is het kampioenschap ook educatief. Het laat zien dat landschapselementen zoals (vlecht)heggen, knotbomen, hoogstamfruit en houtsingels belangrijk zijn voor cultuurhistorie, natuurwaarden en samen beleven.

Dus als je nog doorgeschoten meidoornheggen kent, of een nieuwe heg wil aanplanten, kun je contact op nemen met de landschapcoördinator.

Het kampioenschap werd mede mogelijk gemaakt door de inzet van veel vrijwilligers en de sponsors B&B Klein Groenbergen in Leersum en het Ondernemersfonds Wijk Bij Duurstede.

Heggenvlechten met publiek

Veel veranderingen

Begin 2017: een nieuw jaar met veel veranderingen voor landschap. Wat is er nieuw? Veranderingen in het Subsiestelsel voor Natuur en Landschap. Zaken als de nieuwe natuurbeschermingswet met daarin de landschapsverordening en de boswet. En over en paar jaar gaan die wetten weer op in de Omgevingswet. Het voelt ingewikkeld allemaal, zeker in het begin. Uiteindelijk is het de bedoeling dat het gemakkelijker wordt. We gaan meer zelf doen met minder regels.

Is dat realistisch? Krijgen we dan duizenden landschappers, die weten waar welke boom hoort te staan? Persoonlijk denk ik van niet. Toch verwacht de politiek dat we samen ons landschap mooi houden.

Daarom wil ik dat je als inwoner gemakkelijk de informatie kan krijgen die je nodig hebt voor kwaliteit. Voor landschap- en erfadviezen kun je nu al terecht bij de landschapscöördinator, de erfconsulenten en de advies bureaus. Dat blijft zo.

NIEUW en extra is onze verbeterde online ondersteuning op www.krommerijnlandschap.nl. Daar vind je nu een praktische wiki voor landschapsbeheer met instructiefoto's, die laten zien hoe je een landschapselement aanlegt of beheert. Zo kun je zelf al ver komen. Heb je dan nog vragen, kun je mij alsnog bellen.

Gelukkig doe ik dat niet alleen in de Kromme Rijnstreek. Zoals je kunt lezen in deze krant, kun je ook geholpen worden door de collectieven voor natuur en agrarisch natuurbeheer. En de provincie heeft in december jl. extra geld beschikbaar gesteld voor nieuwe kleine landschapselementen. Zo kunnen we samen, met goede wil en slim combineren, zorgen voor een blijvend mooi landschap. ■

Walter Jaaltink landschapscöördinator
Mobiel 06 21 84 20 45
E-mail w.jaaltink@bunnik.nl
Website www.krommerijnlandschap.nl

NIEUWE STICHTING LANDSCHAPSBEHEER

Sinds 1 juli zijn de landschapsbeheerploegen van Landschap Erfgoed Utrecht een zelfstandige stichting: Landschapsbeheerploegen Utrecht. De Landschapsbeheerploegen zijn in de hele provincie Utrecht veelzijdig inzetbaar voor al het voorkomende beheerwerk. Een landschapsbeheerploeg bestaat uit minimaal vijf praktisch opgeleide vrijwilligers onder leiding van een professionele ploegbegeleider. Dat is de kracht van Landschapsbeheerploegen: vakbekwaamheid in combinatie met vele handen. Kijk voor meer informatie op www.landschapsbeheerploegen.nl.

Vrijwilligers gezocht

Voor de nieuwe stichting worden ook nog enthousiaste vrijwilligers gezocht. Dus wilt u ook buiten werken aan natuur en landschap op mooie plekjes? Kijk dan op: www.landschaperfgoedutrecht.nl/vacatures. ■

Eerste hulp bij landschap op je mobiel

Daar sta je dan, met een scherpe zaag in de aanslag, handschoenen aan, veiligheidsbril op en een flink uitgegroeide houtsingel voor je neus. Je voelt je stoer en wilt beginnen met snoeien. Dan slaat de twijfel toe: "Eigenlijk best zonde, toch? Welke bomen moet ik laten staan? Ze zien er allemaal zo gezond uit." En dan: "Waar moet ik precies beginnen met zagen? Bij de stam is de tak veel dikker."

Wat is het?

Praktische instructies voor landschapsbeheer en aanleg vind je op de nieuwe website www.krommerijnlandschap.nl. Alles wat je nodig hebt in maximaal 3 muisklikken. Voor alle landschapselementen zijn er foto instructies, zodat je in één oogopslag ziet wat de bedoeling is.

Voor wie?

De website is een digitaal naslagwerk voor iedereen, die werkt aan landschap en natuur op particulier terrein in de Kromme Rijnstreek. Naast de instructie voor aanleg en onderhoud vind je ook overzichten van plantmateriaal, loonwerkers, vrijwilligersgroepen en subsidiemogelijkheden om je te helpen bij de uitvoering. Handig voor bewoners, ondernemers, vrijwilligers en adviseurs.

En de landschapscöördinator dan?

De website is ook handig voor het werk van de landschapscöördinator. Als je zijn hulp vraagt kan hij zijn advies beperken tot de dingen die niet online staan. Zo blijft er meer tijd over voor maatwerk en projecten. Ook adviseurs en gemeente ambtenaren kunnen gebruik maken van de site.

"Hoe ontwerp ik mijn erf?" is een actuele vraag. Veel mensen hebben te maken met veranderingen op het erf.

nieuwbouw of nieuwe functies. Met erfbeplanting zorg je dat gebouwen en groen een mooi geheel vormen. Een landschapsplan versterkt je vergunningaanvraag als je iets wilt bouwen. Bij een functiewijziging of een principeverzoek is landschappelijk inpassing zelfs verplicht. Op de website vind je per landschapstype tips voor de opbouw van je erf. De nieuwe website sluit aan bij de wens van gemeenten om bewoners beter te helpen bij hun eigen initiatieven. Niet voor niets is de slogan van Stuurgroep Kromme Rijnland: "Samenwerken aan landschap op particulier terrein".

Kortom

Nu je deze hulp online weet te vinden, kun je je werk rustig voorbereiden bij de open haard. Lekker relaxed met de tablet op schoot. Je kunt alle instructies rustig doornemen en opslaan als favoriet in je telefoon. In het veld hoef je alleen de details erbij te pakken, die je gemakkelijk vergeet.

En nu?

Meld je aan voor de digitale nieuwsbrief op www.krommerijnlandschap.nl. En probeer onze website uit. De perfecte website bestaat niet. Voor de landschapscöördinator is het vooral belangrijk dat je snel de informatie kunt vinden die je zoekt. Vandaar dat we graag een tijdje proef draaien en van jou horen wat je van onze nieuwe site vindt. ■

Knotwilgtakken zaag je in twee keer. Zo voorkom je dat de boom inscheurt.

Handzaagwerk geeft nette snoeiwonden.

Met kettingzaag snoeien heb je grotere kans op lelijke en te grote zaagwonden.

Foto: appelsoort James Grieve

Oude appelrassen

In mijn eerste column vertelde ik al, dat de Romeinen de oude fruitrassen meebrachten naar ons land. Nu, zo'n 2000 jaar later en vele mutaties verder vinden we in de grotere supermarkten maar een beperkt aantal soorten van appels, peren, noten, kweeperen e.d. Terwijl er vroeger zovél meer rassen geteeld en aangeboden werd.

Vooraf bij appelrassen zien we grote veranderingen in het sortiment. Vandaar mijn pleidooi, om als het even kan een oud ras te planten. Deze keer beschrijf ik een aantal appels, die in de Kromme Rijnstreek voorkwamen.

James Grieve De appel is in 1880 door, je raadt het al: Mr. J Grieve gewonnen en in de handel gebracht. De boom ontwikkelt een matige kroon, en blijft kleiner als bijvoorbeeld de Schone van Boskoop. Het is een mooie geelachtige appel met duidelijke rode strepen. De smaak is zachtzuur met een aangenaam fijn aroma. De vruchten zijn wel snel beurs door stoten. De vruchtbaarheid is goed en vroeg. Het is een goede bestuiver

voor appelrassen als Jonathan, Ingrid Marie, Cox Orange Pippin en Golden Delicious. Alleen daarom al een aanwinst om aan te planten in je boomgaard.

Notarisappel Dit is wel voor vele onder ons een bekende appel. Notaris van der Ham uit Lunteren heeft hem in 1890 gewonnen. Deze zelfde meneer heeft ook andere soorten gewonnen zoals Lemoenappel, Lunterse Pippeling, Tante Dora, Oranje appel en de peer Beurre van der Ham. Waarschijnlijk was de Notaris een zaailing van de Princess Noble. De notarisappel, en de andere die ik noemde, doen het goed op lichtere gronden. De Notaris geeft een grote kroon en op jonge leeftijd is de vruchtbaarheid goed en regelmatig.

Een heerlijke hand-, moes- en sap appel. Goede bestuivers voor de notarisappel zijn: Cox Orange Pippin, Groninger Kroon, James Grieve, Lombarts Galville, Golden Delicious en Zigeunerin. Natuurlijk zijn er nog vele meer soorten. Ik hoop dat deze voorbeelden uit de streek je verleiden om oude rassen te kiezen voor je boomgaard. Heb je zelf oude rassen staan in je boomgaard? En ken je nog soorten of mooie verhalen over fruitrassen die vroeger bij jullie thuis stonden? Laat het ons weten via: info@denegroenhollander.nl.

Walter den Hollander
Fruitverzamelaar

Poep als indicatie dat er mogelijk vlermuizen in de boom zitten.

NIEUWE WET NATUURBESCHERMING

Vanaf 1 januari 2017 treedt de Wet natuurbescherming (Wnb) in werking. Deze vervangt de huidige Natuurbeschermingswet, Flora- en Faunawet en Boswet. De Wnb regelt de bescherming van verschillende soorten planten en dieren en hun leefgebieden. Als u bijvoorbeeld een schuur wilt slopen of sloot wilt dempen, dan moet u vooraf rekening houden met mogelijke effecten op natuur. Denk aan beschermde soorten zoals vleermuizen of gierzwaluwen of waardevolle bomen. De gemeente toetst een aanvraag voor een omgevingsvergunning aan de 'groene wetten' (nu Wnb). Ook kan u eerst bij de provincie een aparte natuurvergunning aanvragen en daarna een omgevingsvergunning bij de gemeente.

Meer informatie vindt u op www.provincie-utrecht.nl onder **Natuur en Landschap**.

VERKENNING DUURZAME ENERGIE

Voor de gemeenten in de Kromme Rijnstreek is onderzocht welke vormen van energieopwekking er zijn in het buitengebied. Buurgemeenten kunnen zo ervaringen met elkaar delen en beter adviseren. De zonnepanelen komen het meest voor. Deels particulier geëxploiteerd, deels door lokale energie coöperaties. Windmolens staan vooral in het zuidwesten van de Kromme Rijnstreek. Biomassa energie uit kachels is verspreid over de streek, vooral voor eigen gebruik. Aardwarmte en warmtewinning uit water is er nog weinig. Er wordt gekeken of dit wat voor onze streek is. Het onderzoek is bijna klaar en met een kaart binnenkort beschikbaar op onze website www.krommerijnlandschap.nl.

LEADER-PROGRAMMA WIL STAD EN PLATTELAND VERBINDEN

In Oost Utrecht is er geld beschikbaar voor vernieuwende projecten op het platteland via het LEADER programma. Een belangrijk doel is het stimuleren van samenwerking tussen stad en platteland. Dat kan zich richten op de thema's voedsel, educatie of recreatie. Ook innovatieve projecten voor duurzame energie of zorg voor elkaar zijn welkom. Landschapsprojecten komen niet in aanmerking voor subsidie. Bij de uitvoering van ruimtelijke projecten is landschap wel belangrijk.

De LEADER bijdragen komen van de Europese Unie, de provincie Utrecht en gemeenten in Utrecht Oost. Het is belangrijk dat de plannen draagvlak hebben en financieel en organisatorisch haalbaar zijn. De minimale begroting is 50.000 euro. De mogelijke overheidssubsidie is 50%. De aanvrager moet zelf zorgen voor een private bijdrage van minimaal 50%. Die bijdrage kan ook in natura; op basis van uren inzet. Meer informatie over de voorwaarden vind je op de website www.o-gen.nl/leader.

Heb je een goed idee voor de Kromme Rijnstreek of Heuvelrug? Meld je dan bij de LEADER coördinator Maïke van der Maat. Zij kan je kansen inschatten en helpen bij de voorbereiding. Bel: **06-23 28 52 25** of stuur een mail naar: maïke@consultopmaat.nl

Foto: Marijke van Eijkeren

BIJDRAGEREGELING PARTICULIERE INITIATIEVEN DUURZAAM WATERBEHEER

Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden verwacht vanaf juni te starten met een bijdrageregeling voor particuliere initiatieven voor duurzaam waterbeheer. Het gaat om kleinschalige initiatieven die het waterbewustzijn van mensen vergroten, de kwaliteit van het water in sloten en singels verbeteren of het watersysteem beter bestand maken tegen klimaatverandering. Denk daarbij aan het afkoppelen van hemelwater, het tegengaan van de verstening op schoolpleinen, innovaties op gebied van schoonwater, inrichten van een (water)natuurspeelplaats of het behoud van cultuurhistorische landschapswaarden zoals de sprenge op de Utrechtse Heuvelrug. De regeling is niet bedoeld voor activiteiten die vallen onder de bijdrageregelingen van Groenblauwe Diensten, aanpak diffuse emissies of reguliere bedrijfsvoering.

Wilt u meer informatie of heeft u een idee kijk dan op www.hdsr.nl. Of stuur een mail naar: wijnen.c@hdsr.nl.

KROMME RIJNLANDSCHAP

De Nieuwsbrief is een uitgave van Stuurgroep Kromme Rijnlandschap. Het is een samenwerking van de gemeenten Bunnik, De Bilt, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Wijk bij Duurstede en Zeist.

COLOFON

Uitgave: **Stuurgroep Kromme Rijnlandschap, p/a gemeente Bunnik, Postbus 5, 3980 CA Bunnik** Redactie: **Zin in Buiten, Eline van de Veen** Foto's: **Stuurgroep Kromme Rijnlandschap, Hanneke Hietink** Eindredactie: **Zin in Buiten, Eline van de Veen** Vormgeving: **Marjorie Specht, www.ontwerpkantoor.nl** Druk: **RozijnRepro**